

'Ulusal sol'

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Solda arayışlar yoğunlaştıkça bir yandan da 'ulusal sol' tartışmalarının artacağı sanılıyorsa, bu bir yanılsamadır. Belli ve küçük bir kesimin dışında solu salt gerek kuramsal, gerekse edimsel düzeyde ulusalcılıkla özdeşleştiren büyük

bir kitleden söz edilemez. Çünkü, ulusal sol kavramı, her şeyden önce düşünsel açıdan yanlıştır.

Eğer ulusal sol denilerek oluşturulacak modelin kaynağı ve kökeni vurgulanmak isteniyor ve bu Kemalist ya da 'Kuvayı Milliye'ci bir temel olarak algılanıyorsa ilerici, ilerlemeci ve dönüştürücü bir hareketle sol arasındaki ilişki bağı indirgemeci bir anlayışla ele alınıyor demektir. Sol, bir ülkenin tarihinde ortaya çıkmış olan tüm ilerici, devrimci hareketlerin doğal mirasçısıdır ve itici gücünü onlardan alır demek bu bağı tanımlamak ve yerleştirmek açısından yeterlidir. Ondaki sonrası solu farklı bir ideolojik zemine oturtmak anlamına gelir ki, bugüne değin yapılagelen hata o olmuş, örneğin

Kemalizm sosyal demokrasiyle özdeşleştirilmiş ve reel bir sol açılım o noktada durdurulmuştur. Üstelik, bu boyutun Türkiye dışında bir anlam ve önemi de yoktur.

İkincisi, eğer ulusal sol kavramıyla belli bir dönemde ortaya çıkmış olan somut pratiklerin tartışması açılmak isteniyorsa, orada da aynı indirgemeci anlayışın içinde sıkışılmış demektir ki, son dönemde gelişen böyle bir sorundan söz açılabilir. O tartışmayı başlatan kavram da küreselleşmedir. Küreselleşme, bazı kesimler tarafından 'yeni emperyalizm' olarak nitelendirilmekte, bunun sermayenin hareketliliğini sağladığı, 'yeni fakirleşme' denilen olguyu hazırladığı, tek kutuplu bir dünya yaratarak ve 'Amerikanlaşma'yı getirerek kültürel planda da bir hegemonya kurduğu öne sürülmekte, yeni sol bir hamlenin bu çerçeveyi kırmak için başlatılması gerektiği savunulmaktadır. Bu düzeyde iki şey söylenebilir.

İlki, bu küreselleşme tanımı belli doğruları içerse de eksiktir. Küreselleşme daha başka şeyler anlamına da gelmektedir. Ama böyle bir anlayışın içinde kalmak her siyasal ideolojinin kendisini tanımlamak için kullanmak zorunda hissettiği 'olumsuzlayıcı söylem' zemini oluşturmaktadır. Çünkü, her siyasal anlayış

varlığını salt kendisini değil, karşıtlarını tanımlayarak da oluşturur, kendisini bir 'düşmana' göre ifade eder. İkincisi, bu anlayış aşılımış Soğuk Savaş dönemi alışkanlığını ve mantığını yansıtmaktadır. Oysa 'yeni siyaset' bunun ötesinde kendisini daha ziyade kendisiyle tanımlamayı öngören bir mantığı yansıtmaktadır. Nihayet, eğer küreselleşmenin herhangi bir 'sakinca' boyutu varsa ki, elbette vardır, onların eleştirilmesi solun ulusalcılık gibi bir başka koordinata yönelerek değil kendi zihinsel ve söylemsel parametrelerini kullanarak sonuçlandırması gereken bir süreçtir. Kaldı ki, bu özel bir ulusalcılığı, özgüllüğü gerektirmez. Sol, kendi ideolojisinin içsel dayanaklarını kullanarak bu tartışmayı olgunlaştırabilir.

Bugünkü huzursuzluk esas itibarıyla Türkiye'deki yerleşik sol anlayışın zihinsel yetersizliğinden ve kolaycılığından kaynaklanmaktadır. Onun ardında da aslında 'sağ' bir kavram olan 'halkçılık' yer almaktadır. Bunun ötesinde ulusalcılık vurgulaması yapmanın hiçbir özgüllüğü yoktur, çünkü gene belli bir yönden bakılırsa ulusal olmayan bir sol yoktur ve solu mutlak bir ulusalcılık zeminine oturtmanın Türkiye solunun önünü tıkamaktan başka hiçbir yararı bulunmamaktadır.